

H4A פּ PE JA צ TSADI (kirjaimet)

(päivitetty 1.3.2024)

H4 HEPREA KIELIOPPI <https://gen.fi/h4.html>

H4A KIRJAIMET <https://gen.fi/h4a.html>

H4A פּ pe ja צ tsadi (kirjaimet)

<https://gen.fi/h4a-17-pe.html>

SISÄLLYSLUETTELO

0. Dokumentteja
1. פּ Pe
2. פּ Pe sofit
3. צ Tsadi
4. Ts-äänneyhtymä vierassanoissa
5. צ Tsadi sofit
6. Sanakokeen sanat (13)

0. DOKUMENTTEJA

H Heprea, sivukartta

<https://gen.fi/h-sivukartta.html>

Academy of the Hebrew Language (Heprean kieliakatemia) (AHL)

<https://hebrew-academy.org.il/>

Klein, Ernest: A Comprehensive Etymological Dictionary
of the Hebrew Language. Macmillan 1987 (Klein)

https://www.sefaria.org/Klein_Dictionary?lang=bi

Liljeqvist, Matti: Vanhan testamentin hepreak ja aramean sanakirja.
Finn Lectura 2010 (MLH)

Mesila-sivusto (TV7)

<https://www.tv7.fi/mesila/>

Milon Even-Shoshan. Vol. 1–6. Hamilon Hechadash 2003 (EShM)

1. פּ PE

- gematrinen lukuarvo 80, paikkalukuarvo 17

פ"י פ"א פ"א

fem. PBH pe-kirjain "suu"

פ pe

- dagesh-piste: räjähtävä eli eksploosiivinen ääntämys, umpiäänne

פ fe

- hankaava eli frikatiivinen ääntämys
- bekef-kirjaimet eli kirjaimet, joissa on nykyhepreassa kaksi erilaista ääntämistapaa: räjähtävä umpiäänne tai hankaava

ב b

ב v

כ k

כ ch (äännetään nykyisin samalla tavalla kuin ח chet)

פ p

פ f

(9)

pe mask. (502x) suu

פֶּה

פֹּה

po adv. (82x) täällä, tässä ≠ שָׁם sham siellä

פֹּה וְשָׁם

po vasham {po vesham} adv. siellä täällä "täällä ja siellä"

כָּאן

kan PBH täällä

אֵיפֶה

eifo interrog. (10x) missä? "täälläkö?"

אֵי

ei interrog. (31x)

- 1. missä
- 2. liitettynä toiseen sanaan: -ko, -kö

אֵי

i mask. (36x) ranta, saari

פְּנִים

mask. & fem. (fem. Hes21_21) (plurale tantum) (2040x) kasvot, etupuoli, pinta "kääntyväiset"

פְּנֵי יְהוָה פְּנֵי יְהוָה

Pnei Jahve/Adonai, Jahven/Herran Kasvot = Jeesus

H9 פְּנֵה pana (135x) kääntyä, katsoa jotakin (verbitaul.)

<https://gen.fi/h9-pnh.html>

2. ךּ PE SOFIT

Kamnapets: sofit- eli loppukirjaimet

כ kaf ך kaf sofit ך ך ך ך

מ mem ם mem sofit מ ס ם

נ nun ן nun sofit ן ן ן

פ pe ף pe sofit (f)

צ tsadi ץ tsadi sofit

ף loppu-pe ääntyy aina f-kirjaimena

ך loppu-kaf ääntyy nykyhepreassa aina ch-äänteenä (= chet ך)

- klassisessa hepreassa joskus harvoin k-umpiäänteenä

כֶּסֶף

kesef mask. (a-segol.) (403x) hopea, hopearaha, raha

כֶּסָפִים

k^esafim mon.

חֹף

chof mask. (7x) ranta

חֹפִים

chofim mon.

חֵיפָה

Cheifa paik. fem. PBH Haifa "ranta"

יוֹסֵף

Josef henk. mask. (214x) Joosef

"Jahve/Herra lisätköön, jatkakoon, tehköön uudelleen/taas"

יְהוֹסֵף

Jehosef henk. mask. (1x, Ps081_06) Joosef "Jahve/Herra lisätköön – – "

אף

af

- 1. mask. nenä, sierain, kasvot, nokka, kuono, kärsä
- 2. mask. viha
- 3. konj. myös, lisäksi = אַף gam

כִּיף כִּיף

kef mask. FW (arab.) hauskuus, hupi

כַּף כַּף

kaf fem. käsi, kämmen, koura, kuppi, ruokalusikka, kauha

3. צ TSADI

- gematrinen lukuarvo 90, paikkalukuarvo 18

צָדִי צָדִי

fem. PBH tsadi-kirjain

- 1. hier. "kasvi"
- 2. "pyydystyskoukku, kalakoukku"

- tsadi on alkuaan ollut painollinen, emfaattinen tumma suun takaosassa lausuttu s-kirjain [ʃ]
- nykyään "ts", joka lasketaan yhdeksi äänneeksi (affrikaatta)

zain, soinnillinen s-äänne, pelkkää ässää – ei yhtään t-äännettä!

tsadi

ain

(7)

netsach mask. (43x) voitto, kunnia, loisto, kestävyys, ikuisuus

[נֶצַח 4x, נֶצַח 37x]

H9 נֶצַח nitsach (65x) nif. kestää, pysyä, pi. valvoa (verbi)

netsach mask. (2x, Jes63_03, Jes63_06) hedelmämehu, hedelmän veri
"elämän ylläpitäjä"

ts^elav mask. PBH risti

עֲלָבִים

tslavim mon.

H9 צלב tsalav PBHL (aram.) ripustaa ristille, ristiinnaulita (verbi)

צִיּוֹן

Tsijon paik. mask. (154x) Siion

"kuiva paikka; vaellusmerkki: merkkilippu, muistomerkki, hautakivi"

(7)

מַצָּה

matsa fem. (53x) happamaton matsa-leipä, pääsiäisleipä
"kiireleipä, pakoleipä"

• נצה natsa / נוץ nuts "paeta"

• serkkuj. יצא jatsa "mennä ulos"

חֲלָה

chala fem. (15x) leipä, kakku, uhrileipä, NH sapattileipä "lävistysleipä"

H9 חלל chalal (141x) olla lävistetty, pi. häpäistä, hif. aloittaa (verbi)

עָבִי

tsvi mask. (30x)

- 1. ihanuus, kaunistus, koristus
- 2. gaselli
- 3. henk. mask. Tsvi
 - erittäin yleinen miehennimi Israelissa

עֲבִיָּה

tsvija fem. (4x) naarasgaselli

עֲבִיָּה

Tsvia henk. fem. NH "naarasgaselli"

- yleinen naisennimi Israelissa
- > aram. Tabita (Ap. t.)

4. TS-ÄÄNNEYHTYMÄ VIERASSANOISSA

- ts-affrikaatta kirjoitetaan nykyheprean laina- ja vierassanoissa tsadi-kirjaimella vain silloin, kun t ja s kuuluvat samaan tavuun:
esim. saks. ja ital. z, ven. ц jne.

(3)

אֲוּלִיצָה אוליצה

ven. улица ulitsa "katu"

יֵלְצִין יֵלְצִין

sukun. FN Ёльцин Jeltsin

- Boris Jeltsin (1931–2007),
Venäjän ensimmäinen presidentti vuosina 1991–1999)

פִּירֶנְצָה פִּירֶנְצָה

paik. fem. FN Firenze

- Keski-Italian Toscanan alueen pääkaupunki
"maailman taidearteiden pääkaupunki"

צִירִיךְ צִירִיךְ

paik. fem. FN Zürich

- Sveitsin pohjoisosassa sijaitseva maan suurin kaupunki,
yli 400 000 asukasta

- jos lähdekielessä t- ja s-konsonantit kuuluvat eri tavuihin,
niin ne kirjoitetaan tet- ja samech-kirjaimilla

וֵיֵ טְסִילוּאוֹטוֹ וֵיֵ טְסִילוּאוֹטוֹ

paik. fem. FN Veitsiluoto

- v. 2021 lakkautettu maailman pohjoisin paperitehdas Kemissä

לָאוּרִיטְסָלָה לָאוּרִיטְסָלָה

paik. fem. FN Lauritsala

- v. 1967 Lappeenrannan kaupunkiin liitetty kauppalala

5. ץ TSADI SOFIT

Kamnapets: sofit- eli loppukirjaimet

כ kaf

ך kaf sofit eli loppu-kaf

מ mem

ם mem sofit eli loppu-mem

נ nun

ן nun sofit eli loppu-nun

פ pe

ף pe sofit eli loppu-pe

צ tsadi

ץ tsadi sofit eli loppu-tsadi

(10)

מיץ

mits mask. (3x, Sananl30_33 [3x]) puristaminen, vääntäminen, PBH mehu

מיצים

mitsim mon.

• מיץ muts (0/3) puristaa

עץ

ets mask. (329x) puu

עצים

etsim mon.

חוז

chuts mask. katu, kuja "ahdas"
> engl. **out**

בַּחוּץ

bachuts adv. ulkona "kadulla/kujalla"

בוז

bots mask. (ainesana, ei mon.) muta

חץ

chets mask. nuoli "kahteen osaan jakaja"

חֲצִיִּים

chitsim mon.

אֶרֶץ-הַצֵּבִי

Erets-haTsvi paik. fem. Ihana maa, Israel "ihanuuden maa" (Dan.)

6. SANAKOKEEN SANAT (13)

(6)

פֹּה

po adv. (82x) täällä, tässä

אֵיפֹה

eifo interrog. (10x) missä? "täälläkö?"

פְּנִים

mask. & fem. (fem. Hes21_21) (plurale tantum) (2040x) kasvot, etupuoli, pinta "kääntyväiset"

פֶּה

pe mask. (502x) suu

כֶּסֶף

kesef mask. (a-segol.) (403x) hopea, hopearaha, raha

חֹף

chof mask. (7x) ranta

(7)

נֶצַח

netsach mask. (43x) voitto, kunnia, loisto, kestävyys, ikuisuus

עֵלָב

tslav mask. PBH risti

עֵיוֹן

Tsijon paik. mask. (154x) Siion

"kuiva paikka; vaellusmerkki: merkkilippu, muistomerkki, hautakivi"

מַצֵּה

matsa fem. (53x) happamaton matsa-leipä, pääsiäisleipä

"kiireleipä, pakoleipä"

צָבִי

tsvi mask. (30x)

- 1. ihanuus, kaunistus, koristus
- 2. gaselli
- 3. henk. mask. Tsvi
 - erittäin yleinen miehennimi Israelissa

מִיץ

mits mask. (3x, Sananl30_33 [3x]) puristaminen, vääntäminen, PBH mehu

עֵץ

ets mask. (329x) puu "kohti korkeutta kurottava"